Seno latgaļu ezermītnes ceļā uz UNESCO

Turpinot tradīciju, arī šoruden Āraišu ezerpils arheoloģiskajā parkā noritējusi zinātniskā

pēcpusdiena “Parādīt neredzamo: seno latgaļu ezermītnes ceļā uz UNESCO”. Tajā izskanēja vairāki arheoloģijas jomas profesionāļu stāstījumi. Šo ikgadējo nelielo konferenču mērķis ir veicināt Āraišu un citu Vidzemes ezermītņu un ar tām saistīto tēmu zinātnisku izpēti, jaunāko pētniecisko datu un atziņu apriti un popularizāciju jomas profesionāļu un plašāku interesentu lokā.

Šogad pēc vairāk kā 30 gadu pārtraukuma tika atsākti Jāņa Apala aizsāktie zemūdens arheoloģiskie apzināšanas un pētniecības darbi latgaļu ezermītnēs. Arheoloģiskā parka arheologs Jānis Meinerts iepazīstināja klausītājus ar šī gada maijā un jūnijā veikto zemūdens apsekošanas darbu specifiku un iegūto jauno informāciju, kā arī bagātīgo zemūdens foto un video materiālu. Zemūdens arheoloģija ir ļoti specifisks un tehniski sarežģīts arheoloģijas zinātnes virziens, kur liela nozīme ir nirēju prasmēm, tehniskajam nodrošinājumam un atbilstošai izpētes metodoloģijai. Par šiem aspektiem savā priekšlasījumā runāja arheologs un nirējs Kaspars Markus Molls no Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes. Latvijas Kultūras akadēmijas vadošais pētnieks, arheologs un kultūrvēsturnieks Juris Urtāns savā stāstījumā pievērsās ar ezeriem saistītajai folklorai – ar ezermītņu ezeriem saistās ne tikai stāsti par to lidošanu, bet gan daudz plašāks bagāts folkloras materiāls.

Pēc Āraišu ezerpils arheoloģiskā parka iniciatīvas visas desmit zināmās latgaļu ezermītnes Vidzemē šovasar tika nominētas iekļaušanai UNESCO Latvijas nacionālajā sarakstā. Lai gan visas šīs tipoloģiski retās seno latgaļu dzīvesvietas jau tiek aizsargātas kā valsts nozīmes kultūras pieminekļi, UNESCO statuss ne tikai veicinātu šo unikālo senvietu atpazīstamību starptautiskā mērogā, bet arī dotu papildu impulsu to pētniecībai un saglabāšanai. Tāpēc, lai mācītos ko šāds atzinības statuss dod un nozīmē vietai, pirmo reizi zinātnisko pēcpusdienu Āraišos kuplināja arī ārzemju viesi: lietuviešu kolēģi Ramojus Kraujelis un Agne Žilinskaite no Ķērnavas valsts kultūras rezervāta, kas dalījās pieredzes stāstā par UNESCO pasaules mantojuma sarakstā iekļautā Ķērnavas arheoloģiskā kompleksa uzturēšanu. Jāatzīmē, ka Ķērnavas arheoloģiskais komplekss ir vienīgais šāda veida objekts Baltijas valstīs, kas iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā, tāpēc, lai veicinātu turpmāku sadarbību, starp Āraišiem un Ķērnavu plānots parakstīt arī īpašu sadarbības memorandu.